

El temps és el mal pas

LLIBRES / POESIA / 1 DESEMBRE, 2020

Un «mal pas» el podem identificar com l'indret més difícil o perillós d'un camí, des d'on hom pot estibar-se, quedar encallat o no saber tornar enrere. Aquest és el títol que Miquel Bezares ha triat pel seu darrer poemari, publicat a Adia Edicions el passat mes de març i que va quedar sepultat per l'allau emocional i informativa ocasionada pel confinament, l'impacte de la pandèmia i, en conseqüència, per una difusió i una repercussió que varen resultar totalment truncades. Afortunadament, aquesta tardor el poemari ha tornat a guanyar visibilitat i fa algunes setmanes va ser presentat a la Fira del Llibre de Palma i al Claustre de Sant Bonaventura de Lluçmajor i sembla que ha tornat a treure el cap a les llibreries.

Miquel Bezares (Lluçmajor, 1968) no és en cap cas un poeta neòfit. És un dels poetes mallorquins vius amb una producció més extensa i consolidada. Ha publicat més d'una dotzena de poemaris des de les darreries dels anys vuitanta del segle xx amb reconeixements tan destacats com el premi Ciutat de Palma (*Carnaval*, 1989), el premi Miquel de Palol (*El convers*, 2002), el premi Maria Mercè Marçal, el premi de la crítica Serra d'Or de poesia (ambdós per *L'espiga del buit*, 2011) o el premi Vicent Andrés Estellés (*Origen*, 2013). Una sòlida trajectòria l'avalua, no només des de la perspectiva dels reconeixements literaris, sinó també com a vicepresident de l'AELC (2007-2016) i com a president de la Fundació Antoni Catany.

Mal pas és una aturada en el camí, un llibre per fer balanç. Escrit entre els mesos de març de 2017 i d'abril de 2019, reflexiona sobre el dolor que produeix el pas del temps. Un dolor que pot ser tan físic com emocional, però que s'expressa en forma de pèrdua, de malaurena o de dissolució. Aquest és el tema central del llibre. I ho podem dir en singular sense passar ànsia de ser massa categòrics. El versos són explícits. El tema s'enfoca i es reenfoca diverses vegades, al mateix temps que el substantiu es repeteix reiteradament fins a actuar com un autèntic mantra:

«El temps és, avui, una illa enmig
d'un mar calmat».

«No és cert que el temps imposi
mesura. Res no em priva
de consumir, arrogant
i amb vanitat, les hores».

«Em defensa del mal, el pas del temps».

Però el pas del temps no només és tema. També esdevé una xarxa semàntica que fixa les coordenades d'un lèxic amarat del doll supurant d'una ferida que roman oberta. La veu poètica s'ofega entre la melancolia d'un passat farcit de fantasmes i absències i la desesperança pel *tempus fugit*. Tanmateix, la mateixa veu es rebella contra la desesperança i recorre al desig com a darrer recer de veritat que es manifesta reticent a resignar-se, mentre evoca antics cossos coneguts i sensualitats perdudes:

«era un altre temps, sí, però el meu cos,
que sols delerava el teu, soc encara
jo, quan, sota el mateix arbre, t'evoc».

«Després del desig, ens guanya
el desordre, i després
del desordre, ens domina
el fred sobtat del recel».

El pas del temps, així doncs, no és contemplat amb serenitat i assossec. El pas del temps és un deversall de destrucció que obstrueix la capacitat de racionalitzar el cost del trajecte i les ferides produïdes:

«Nosaltres, els ofegats,
no volem respirar
l'aire corromput
del silenci, ni les mans

volem de sang, la nostra

sang, un altre cop, buides».

«He cercat, al més profund del teu cor,

una resposta, però hi he trobat, només,

un jardí teixit de roses arranades».

Pel que fa a la forma, *Mal pas* no és un llibre compacte. És un recull en cinc parts amb un total de seixanta-sis poemes. Una extensa prodigalitat per a una època habituada a poemaris escarits. Bezares no deixa res al tinter. Assaja tota casta de versificacions i, en general, es mostra bastant eclèctic. Per exemple, *Plètora*, el cos central del llibre, amb vint-i-set poemes, s'articula a través d'estrofes de cinc versos que tendeixen, algunes vegades, al decasíllab amb cesura. El títol ja ens indica una «superabundància de sang, d'humors», un caràcter concentrat, però sobresaturat de significació. La síntesi i la concreció impregnen uns poemes que actuen com a càpsules, tot i que contenen imatges i emmirallaments d'alt voltatge, molt centrats en l'exigència del dolor de les hores:

«Per desatendre aquest reflex de viure,

el vincle feridor que el goig permuta».

«Ferit de mort em sé per la volença

car vol el cor i vola el corb».

«La plenitud és, en el teu cas, haver als ulls

tanta foscor com pugui contenir el desig».

En contraposició, *En vol lleuger*, la quarta part del poemari, s'estructura en deu tankes mil·limètriques que exploren amb precisió el gènere japonès. Bezares es deleix en recrear un imaginari natural i contemplatiu, amb una llarga tradició dins la poesia catalana, des de Carles Riba fins a Rosa Leveroni, tot passant per Josep Palau i Fabre o Màrius Torres, que aporta un alè de serenitat, d'acceptació, enmig de tanta desolació:

«El cos coneix

la puresa del còdol».

«El bes obac

que el calm brancam agita

el meu cos emmudeix».

Tanmateix, a la darrera part, *de vers l'assolament*, torna a relluir un aire més agitat, tot i que sembla que la veu poètica ha sabut ordenar o, almanco, revisar, tanta abundància, tanta ferida oberta:

«El lloc del dolor no és, ara,
el meu cor [...] El lloc de l'amor no és ja,
tampoc, el teu cos».

El dolor intern es reflecteix en un paisatge extern que actua com a mirall i com a contrapunt: muntanyes, tossals, llacunes, salines, platges... És com si a través de la ductilitat i magnificència de la natura s'estronqués l'agror i es besllumés un futur possible. Com a mostra d'això, el darrer poema, *La salina*, glossa una mirada ben diferent de la de la resta del poemari. És una mirada esperançada i serena, congriada entre les coordenades geogràfiques del poeta, la mar i la muntanya, l'horitzó de neu i l'horitzó de blau. La contemplació d'aquests horitzons, d'aquests confins, tempera la pulsio deficiosa i situa la veu en un nou ordre de coses:

«Finalment, la convicció, a peu de platja,
des d'on apar la serralada neta un cúmul,
que no s'ha d'extingir, en l'altitud, la flama».

Tot i la disparitat estilística, el llibre té una certa unitat, reforçada, com ja hem esmentat, per la semàntica, el lèxic i, sobretot, pel to. Malgrat aquest final obert a la llum, *Mal pas* és un poemari fosc, que deixa un regust amarg al lector, amb llargues successions de versos pessimistes, amarats de fel:

«No tem la nit, perquè la nit soc jo».

«En algun lloc l'espera no és un infern».

Amb aquest poemari, Miquel Bezares s'estrena com a autor de la col·lecció «Ossos de sol», on hi han publicat veus consagrades com Josep Maria Sala-Valldaura, Carles Maria Sanuy, Antoni Clapés o Hilari de Cara, i d'altres molt més novelles, com Miquel Àngel Adrover, Maria Sevilla o Guillem Gavaldà, juntament amb algunes traduccions atrevides i necessàries com les d'Alda Merini, Ion Muresan i Ioan Es. Pop o Bàssem an-Nabris. Així i tot, Bezares ja havia publicat amb Adia Edicions el llibre de relats *Els voltants d'Olívia* (2018).

En resum, tenim entre les mans un llibre d'alta densitat, molt estructurat i d'una gran concreció temàtica. Un llibre que modula una veu madura que vol explicitar els temors i neguits entorn d'una poesia que pugui existir encara, que es pugui escriure, que es pugui llegir, tot i el pes implacable de les paraules ja dites, de les metàfores cruiades, dels versos agònics. I és que, tal volta, la poesia a poc a poc s'assembla més una escriptura arranada de significat, que parla en un marc cada vegada més semblant al soliloqui i en què el temps tot ho marceix i tot ho rovella.

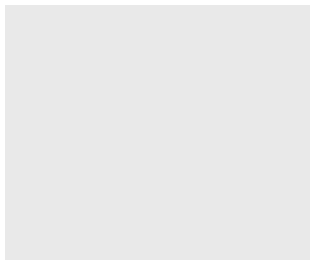
Si voleu crítica literària catalana de qualitat i independent, subscriuiu-vos [aquí](#) a *La Lectora*. Amb el vostre suport feu possible que la revista es consolidi i pugui créixer.

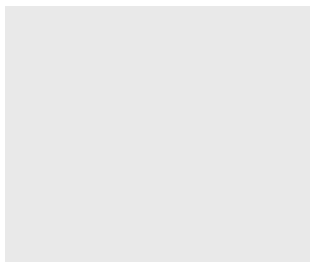
JOAN TOMÀS MARTÍNEZ GRIMALT | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Palma, 1984) Llicenciat en Història per la UAB. Màster en Història Comparada i Doctor en Arts Escèniques. En poesia ha publicat *Els Jorns* (2008; Premi Miquel Costa i Llobera), *Proètica dels plaers* (2009; Premi Bernat Vidal i Tomàs) i *Obagues i solanes* (2016). En teatre ha publicat *Cendres. Cartografia de l'exili* (Premi Pare Colom de Teatre) És membre fundador de Corcada Teatre i ha treballat en muntatges com *Negret de Guinea* (Premi Escènica 2011), *#Comviure* (Premi Ciutat de Palma d'Arts Escèniques 2017 i Premi Especial Atapib 2017), *Cabaret intimíssim* (Premi Atapib al millor espectacle 2019) o *Galejar* (2019).

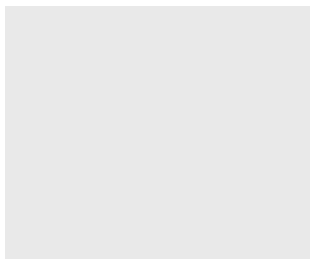
Articles relacionats

Dues Dores

La forja d'un pensament teòric.
Carner, columnista de *La Veu de Catalunya*
(II)

La forja d'un pensament teòric.
Carner, columnista de *La Veu de Catalunya*
(I)

Llibres
Cultura
Nosaltres
Contacte

© LA LECTORA
hola@lalectora.cat

Amb el suport de l'Ajuntament de
Barcelona (ICUB, 2019)

Política de privacitat
Copyleft

© LA LECTORA 2018